

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedy senátu JUDr. Jaroslava Vlašína a soudců JUDr. Milana Kamlacha a JUDr. Marie Součkové v právní věci žalobce: **A. Č.,** zastoupeného JUDr. Františkem Horákem, advokátem se sídlem Prostějov, nám. T. G. Masaryka 24, proti žalovanému **Ministerstvu vnitra,** se sídlem Praha 7, Nad Štolou 3, o kasační stížnosti žalobce proti rozsudku Krajského soudu v Brně č. j. 36 Az 411/2003 – 39 ze dne 19. 2. 2004,

takto:

I. Kasační stížnost **se zamítá.**

II. Žalovanému **se nepřiznává** náhrada nákladů řízení o kasační stížnosti.

III. Ustanovenému zástupci stěžovatele advokátu JUDr. Františku Horákovi **se přiznává** odměna za zastupování ve výši 2150 Kč, která mu bude vyplacena do 60 dnů od právní moci tohoto rozhodnutí z účtu Nejvyššího správního soudu. Náklady právního zastoupení žalobkyně nese stát.

Odůvodnění:

Včas podanou kasační stížností napadl žalobce (dále jen „stěžovatel“) nadepsaný rozsudek Krajského soudu v Brně, kterým byla zamítnuta jeho žaloba proti rozhodnutí ministra vnitra č. j. OAM-574/AŘ-2000 ze dne 16. 1. 2001, jímž byl zamítnut rozklad proti rozhodnutí Ministerstva vnitra č. j. U-2426/VL-14-P17-2000 ze dne 19. 9. 2000. Posléze uvedeným správním rozhodnutím nebyl stěžovateli k jeho žádosti udělen azyl podle § 12, § 13 odst. 1, 2 a § 14 zákona č. 325/1999 Sb., o azylu a o změně zákona č. 283/1991 Sb., o Policii České republiky, ve znění pozdějších předpisů (azylový zákon), ve znění pozdějších předpisů (dále jen „azylový zákon“); zároveň bylo vysloveno, že se na stěžovatele nevztahují překážky vycestování ve smyslu § 91 azylového zákona. Krajský soud dospěl k závěru,

že skutečnosti uvedené stěžovatelem ve správním řízení nebyly důvodem pro udělení azylu, neboť ojedinělé skutky, jež stěžovatel popsal, nebylo možno hodnotit jako pronásledování z azylově relevantních důvodů. Udělení azylu podle § 13 azylového zákona nepřicházelo v úvahu a udělení humanitárního azylu podle § 14 cit. zákona nemá obecně žadatel o azyl nárok a jeho udělení je věcí správního uvážení. Soud neshledal v případě stěžovatele ani existenci překážek vycestování. Zejména s ohledem k těmto skutečnostem krajský soud v souladu s § 78 odst. 7 zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „s. ř. s.“), žalobu jako nedůvodnou zamítl.

V podané kasační stížnosti stěžovatelka napadá rozsudek krajského soudu v celém rozsahu z důvodu uvedeného v § 103 odst. 1 písm. a) a b) s. ř. s. Stěžovatel uvádí, že je pravoslavného vyznání, které je na Ukrajině potíráno, a že byl kvůli své ruské národnosti napadán a terorizován členy nacionalistické armády UNAUNSO a členy nacionalistické organizace RUCH. Vytýká správnímu orgánu, že ačkoli ve správním řízení tyto skutečnosti tvrdil, žalovaný si potřebné doklady k ověření jeho tvrzení neobstaral. V tom spatřuje porušení § 32 odst. 1 zákona č. 71/1967 Sb., o správním řízení (správní řád), ve znění pozdějších předpisů (dále též „správní řád“). Uvádí rovněž, že mu bylo odepřeno seznámit se s podklady pro rozhodnutí, z čehož dovozuje porušení § 33 odst. 2 správního řádu. Na podporu svých tvrzení poukazuje stěžovatel na zprávu MZV USA ze dne 25. 2. 2000 o situaci na Ukrajině, z níž jsou obsaženy informace o bití vězňů a branců, které v některých případech vedlo až ke smrti, o neschopnosti bojovat s korupcí a zneužívání moci ve vládě. Stěžovatel uvedl, že byl i přes své pacifistické přesvědčení nucen ke službě v ukrajinské armádě, byl nucen k podpisu vojenské přísahy a když odmítl, byl perzekvován a hrozilo mu i vězení. Z toho dovozuje, že žalovaný neprovedl dostatečné šetření, zda jsou u něj splněny podmínky pro udělení azylu podle § 12 azylového zákona. I přes toto procesní pochybení je stěžovatel přesvědčen, že i neúplně zjištěný skutkový stav byl dostatečným podkladem pro vydání rozhodnutí o udělení azylu, neboť má za to, že bylo dostatečně prokázáno, že má strach z pronásledování z důvodu náboženství, národnosti či pro zastávání určitých politických názorů, když se hlásil ke svobodě slova a projevu, a to i tím, že nosí dlouhé vlasy a náušnici, čímž měl projevovat své smýšlení a nesouhlas s politikou ukrajinské vlády. Rovněž soud nevzal v potaz jeho námitky ohledně nedostatečně zjištěného skutkového stavu věci, když dospěl k závěru, že provádění dalších důkazů nebylo v jeho případě třeba. Stěžovatel má za to, že ohrožení jeho života je skutečné a průkazné. S ohledem na uvedené důvody stěžovatel navrhl Nejvyššímu správnímu soudu, aby kasační stížností napadený rozsudek krajského soudu zrušil a věc vrátil tomuto soudu k dalšímu řízení. Zároveň požádal o přiznání odkladného účinku kasační stížnosti.

Ze správního spisu Nejvyšší správní soud zjistil, že stěžovatel ve správním řízení jako důvod své žádosti o azyl uvedl skutečnost, že nesouhlasí s politikou své vlády a celkovou situací na Ukrajině. Volby neproběhly demokraticky, Ukrajina se stává mafiánským státem a prezident Kučma nevystupuje proti nacionalistické politice. Stěžovatel je ruské národnosti a pokud by chtěl zůstat na Ukrajině, musel by složit ukrajinskou vojenskou přísahu. S tím nesouhlasí, vojnu již absolvoval. Když naopak přijede do Ruska, má problémy se svým ukrajinským přízvukem. Na Ukrajině se stále výrazněji projevoval ukrajinský nacionalismus. Jako Rus byl napadán. Byl nespokojen s přednáškami ukrajinské historie na vysoké škole, kterou studoval, jež byla vykládána v nacionalistickém duchu. Už při studiu se zabýval myšlenkou odjet ze země, vadila mu totiž ukrajinská mentalita, kdy nemohl nosit dlouhé vlasy nebo náušnici v uchu. Stěžovatel uvedl, že když v obchodě promluví rusky, není obsloužen. Po ukončení vysoké školy jej chtěla armáda povýšit, bylo to však podmíněno podepsáním nové přísahy. To však odmítl. Všechny problémy na Ukrajině jsou podle stěžovatele způsobeny Ukrajinskou nacionalistickou armádou UNAUNSO a nacionalistickou organizací Ruch. Stěžovatel sám byl napaden v roce 1993, kdy jej tři lidé ztloukli proto, že na ně promluvil rusky. Lékařské ošetření však vyhledat nemusel. Do boje proti

nacionalistům se nikterak nezapojil, jinak by totiž nevystudoval vysokou školu. Nejvyšší správní soud ze spisu rovněž zjistil, že pohovor k návrhu na zahájení řízení o udělení azylu na území České republiky byl se stěžovatelem proveden dne 30. 8. 2000 v p. s. Z. B. v ruském jazyce za přítomnosti tlumočníka. Podle protokolu o tomto pohovoru bylo stěžovateli umožněno seznámit se s podklady, ze kterých hodlal žalovaný vycházet při posuzování důvodnosti stěžovatelova návrhu na zahájení řízení; toto seznámení stěžovatel však odmítl, stejně jako jakékoli doplnění nebo vyjádření se k těmto podkladům a způsobu jejich zjištění.

Podle § 12 azylového zákona se azyl cizinci udělí, bude-li v řízení o udělení azylu zjištěno, že cizinec a) je pronásledován za uplatňování politických práv a svobod nebo b) má odůvodněný strach z pronásledování z důvodů rasy, náboženství, národnosti, příslušnosti k určité skupině nebo pro zastávání určitých politických názorů ve státě, jehož občanství má, nebo, v případě, že je osobou bez státního občanství, ve státě jeho posledního trvalého bydliště. Podle § 2 odst. 4 cit. zákona se za pronásledování pro účely tohoto zákona považuje ohrožení života nebo svobody, jakož i opatření působící psychický nátlak nebo jiná obdobná jednání, pokud jsou prováděna, podporována či trpěna úřady ve státě, jehož je cizinec státním občanem, nebo státu posledního trvalého bydliště v případě osoby bez státního občanství nebo pokud tento stát není schopen odpovídajícím způsobem zajistit ochranu před takovým jednáním.

Nejvyšší správní soud přezkoumal napadený rozsudek Krajského soudu v Brně v rozsahu důvodů uplatněných v kasační stížnosti, avšak shledal, že kasační stížnost není důvodná.

Nejvyšší správní soud ze správního spisu zjistil, že ve správním řízení nebylo prokázáno, že by stěžovatelovi svědčil jakýkoli z důvodů pro udělení azylu uvedený v § 12 azylového zákona. Stěžovatel se cítil být na Ukrajině diskriminován pro svou ruskou národnost. Skutečnosti, které měly tuto diskriminaci prokazovat, jež stěžovatel uvedl ve správním řízení, však nebyly takového charakteru a intenzity, aby zakládaly pronásledování ve smyslu azylového zákona. Obecnou nespokojenost žadatele o azyl se situací v zemi původu nelze obecně považovat za azylově relevantní důvod. Stěžovatel ve správním řízení ani nenaznačil, že by na Ukrajině uplatňoval svá politická práva a svobody, a pro tuto skutečnost byl vystaven jakékoli persekuci či nátlaku. Jestliže v kasační stížnosti dovozuje svou obavu z pronásledování z důvodu náboženství, pak tato skutečnost nebyla ve správním řízení vůbec zmíněna a správní orgán se jí tedy nemohl zabývat. Má-li stěžovatel za to, může mít důvodnou obavu z pronásledování z důvodu své národnosti, pak Nejvyšší správní soud poukazuje, že podklady shromážděné ve správním spise takovému závěru nenasvědčují. Předně z výpovědí stěžovatele ve správním řízení jednoznačně vyplynulo, že řídké potíže a ústrky, jimž byl vystaven, pocházely od soukromých osob. Jestliže stěžovatel ve správním řízení ani nenaznačil, že by tyto osoby byly jakýmkoli způsobem napojeny na státní aparát, popř. že by jejich činnost byla státem podporována, tolerována nebo že by stát před takovým závadným jednáním nebyl schopen poskytnout účinnou ochranu, nelze takové jednání přičítat státu ve smyslu § 2 odst. 4 azylového zákona, jež vymezuje, co se rozumí pronásledováním ve smyslu tohoto zákona. Pakliže má stěžovatel v kasační stížnosti zato, že mu hrozí pronásledování z důvodů zastávání určitých politických názorů, pak ve správním ani v soudním řízení nespecifikuje, jakých je politických názorů a jakým způsobem se skutečnost, že je zastával, navenek projevovala. Nejvyšší správní soud má přitom naopak za prokázané, že stěžovatel se žádným způsobem politicky neangažoval, když, jak sám stěžovatel potvrdil, se nikdy nezapojil do opozičního hnutí a nikdy nebyl členem politické strany či politického hnutí. Sám stěžovatel potvrdil, že se na Ukrajině choval politicky konformně a nebyl členem opozičního hnutí; z hlediska posouzení možnosti udělit azyl pro pronásledování z důvodu zastávání politických názorů je potom nerozhodné, že skutečnost, že se stěžovatel neangažoval v opozičním hnutí, byla přinejmenším zčásti

motivována snahou dokončit studium vysoké školy. Skutečnost, že nosil dlouhé vlasy a náušnici v uchu, lze jen ztěží považovat za důkaz existence konkrétního politického názoru (je přitom příznačné, že stěžovatel tento politický názor ani nepřímo neformuluje), resp. za důkaz jeho vnějšího projevu. Při soudním přezkumu zákonnosti správního rozhodnutí je krajský soud v řízení o žalobě, avšak též Nejvyšší správní soud v řízení o kasační stížnosti, vázán právním a skutkovým stavem, který tu byl v době vydání žalobou napadeného rozhodnutí. Jestliže tedy stěžovatel teprve v soudním řízení uváděl, že byl pravoslavného náboženského vyznání, které mělo vést k jeho diskriminaci, že byl napadán, popř. dokonce terorizován ze strany členů UNAUNSO a organizace Ruch kvůli své národnosti, že byl pacifistického přesvědčení, popř. že byl pronásledován pro své odmítnutí podepsat vojenskou přísahu a že mu ze stejného důvodu hrozilo věznění, pak se jedná o skutečnosti, které nemohl správní orgán zohlednit a jejichž neposouzení z jeho strany nemůže být stěžovatelem účinně namítáno. Nejvyšší správní soud tedy dospěl k závěru, že správní orgán správně usoudil, že v případě stěžovatele nejsou splněny zákonné podmínky pro udělení azylu podle § 12 azylového zákona a i krajský soud tuto právní otázkou posoudil správně. Vzhledem k tomu, že zákonnost ostatních výroků správního rozhodnutí stěžovatel v kasační stížnosti nerozporoval, zamítl Nejvyšší správní soud námitku nesprávného posouzení právní otázky soudem ve smyslu § 103 odst. 1 písm. a) s. ř. s. jako nedůvodnou.

Nejvyšší správní soud však v daném případě neshledal ani naplnění důvodu ve smyslu § 103 odst. 1 písm. b) s. ř. s., když nezjistil porušení stěžovatelem označených ustanovení správního řádu. Nedůvodná je námitka stěžovatele, že mu nebylo umožněno seznámit se s podklady pro vydání rozhodnutí, když o pravém opaku vypovídá protokol o pohovoru, který byl se stěžovatelem ve správním řízení proveden. V rámci něj bylo stěžovateli umožněno seznámit se s podklady, které pro posouzení stěžovatelovy žádosti o azyl shromáždil žalovaný, vyjádřit se k nim a ke způsobu jejich zjištění a konečně též navrhnout jejich doplnění. Skutečnost, že stěžovatel tuto možnost odmítl, a že tedy byl seznámen s těmito podklady až v rámci rozhodnutí, nemůže být za této situace přičítána k tíži žalovaného. Shledáno nebylo též porušení § 32 odst. 1 správního řádu, který ukládá správnímu orgánu zjistit přesně a úplně skutkový stav věci a za tím účelem si opatřit potřebné podklady pro rozhodnutí. Ze správního spisu a správního rozhodnutí soud zjistil, že žalovaný vyšel při posouzení návrhu stěžovatele předně z jeho vlastních tvrzení, které konfrontoval s informacemi obsaženými v obecných zprávách o situaci na Ukrajině; takový postup lze ve většině případů považovat za dostačující způsob zjištění skutkového stavu věci, a to zejména tehdy, jestliže žadatel o azyl na podporu svého tvrzení uvádí skutečnosti, jež existenci pronásledování, resp. důvodné obavy z pronásledování spíše nenasvědčují. Za stejné situace nelze správnímu orgánu vytýkat, že si neopatřil dodatečné důkazy, když stěžovatel žádné takové důkazy nepředložil, neoznačil a neuvedl, a to ani v kasační stížnosti, co a jakým způsobem by prostřednictvím nich mělo být prokazováno. Žalovanému tedy v daném případě nelze vytýkat porušení uvedených ustanovení správního řádu, a proto ani Nejvyšší správní soud neshledal naplnění důvodu podle § 103 odst. 1 písm. b) s. ř. s., tedy existenci vad řízení spočívajících v tom, že skutková podstata, z níž správní orgán v napadeném rozhodnutí vycházel, nemá oporu ve spisech nebo je s nimi v rozporu, nebo že při jejím zjišťování byl porušen zákon v ustanoveních o řízení před správním orgánem takovým způsobem, že to mohlo ovlivnit zákonnost. Krajský soud v Brně tedy podle zjištění Nejvyššího správního soudu nepochybil, jestliže z takového důvodu žalobou napadené rozhodnutí nezrušil.

Nejvyšší správní soud tedy nezjistil naplnění důvodů kasační stížnosti, a proto kasační stížnost dle § 110 odst. 1 s. ř. s. zamítl.

Vzhledem k neprodlenému rozhodnutí ve věci samé a rovněž s přihlédnutím k § 78b odst. 1 azylového zákona, podle něhož se cizinci, který předloží doklad o podání kasační

stížnosti proti rozhodnutí soudu o žalobě proti rozhodnutí ministerstva ve věci azylu a návrhu na přiznání odkladného účinku, udělí na žádost vízum za účelem strpění pobytu, nerozhodoval Nejvyšší správní soud samostatně o žádosti o přiznání odkladného účinku podané kasační stížnosti.

Stěžovatel neměl ve věci úspěch, nemá proto právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti ze zákona (§ 60 odst. 1 ve spojení s § 120 s. ř. s.). Žalovaný správní orgán měl ve věci úspěch, nevznikly mu však náklady řízení o kasační stížnosti přesahující rámec jeho běžné úřední činnosti. Soud mu proto náhradu nákladů řízení nepřiznal (§ 60 odst. 1 ve spojení s § 120 s. ř. s.). Hotové výdaje a odměnu za zastupování soudem ustanovenému zástupci stěžovatele platí stát (§ 35 odst. 7 ve spojení s § 120 s. ř. s.). Ustanovenému zástupci náleží v souladu s § 11 písm. a) a d) vyhlášky č. 177/1996 Sb., o odměnách a náhradách advokátů za poskytování právních služeb (advokátní tarif), odměna za dva úkony právní služby učiněné v řízení o kasační stížnosti, tj. převzetí a přípravu zastoupení a písemné podání soudu, ve výši 2 x 1000 Kč, a dále náhrada hotových výdajů ve výši paušální částky 75 Kč za dva úkony právní služby podle § 13 odst. 3 cit. vyhlášky, celkem tedy 2150 Kč. Uvedená částka bude vyplacena z účtu Nejvyššího správního soudu do 60 dnů od právní moci tohoto rozsudku.

P o u č e n í : Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné (§ 53 odst. 3 s. ř. s.).

V Brně dne 17. srpna 2005

JUDr. Jaroslav Vlašín
předseda senátu